

Onder redactie van:

Prof. mr. dr. B.M.E.M. Schols
Prof. mr. dr. F.W.J.M. Schols
Mr. drs. R. van Dijken
Mr. J.Th.M. Diks
Mr. dr. G.T.J. Hoff
Prof. mr. dr. J.W.A. Rheinfeld
Mr. M.J.P. Schipper
Mr. E.C.E. Schnackers
Mr. B.W.J. Theunissen

AdvoTip

Erfrecht voor de advocaat

Afl. 2025-1

15 januari 2025

Belastingrente in de erfbelasting: te laat is te laat

In deze *AdvoTip* aandacht voor het fenomeen belastingrente in het kader van de erfbelasting. Directe aanleiding hiervoor vormt de uitspraak van de rechtbank Zeeland-West-Brabant van 9 december 2024 (ECLI:NL:RBZWB:2024:8401).

Belastingrente is rente die in rekening wordt gebracht of wordt vergoed over de periode tot de vaststelling van de betalingsverplichting of het recht op teruggaaf bij een belastingaanslag. Belastingrente wordt in rekening gebracht als het opleggen van een aanslag met een door de belastingplichtige te betalen bedrag door toedoen van de belastingplichtige te lang op zich laat wachten. Daartegenover staat dat belastingrente wordt vergoed indien het opleggen van een aanslag met een aan de belastingplichtige te betalen bedrag door toedoen van de Inspecteur te lang op zich laat wachten. Belastingrente wordt enkelvoudig berekend.

Met ingang van 1 januari 2024 bedraagt de belastingrente voor de vennootschapsbelasting 10%. Voor alle overige belastingen, waaronder de erfbelasting, bedraagt de belastingrente 7,5%.

De feiten in de door rechtbank Zeeland-West-Brabant berechte casus: een vrouw is erfgenaam en executeur in de nalatenschap van haar in 2022 overleden moeder. Kort na het overlijden van de moeder komen ook de stiefmoeder en stiefgrootmoeder van de vrouw te overlijden. De vrouw schakelt een notariskantoor in voor het opstellen en indienen van de aangifte erfbelasting. De fiscus moet de aangifte vóór 9 juli 2023 ontvangen, anders is er belastingrente verschuldigd. De aangifte is echter pas op 12 juli 2023 door de fiscus ontvangen: drie dagen te laat. De inspecteur brengt de vrouw daarom belastingrente in rekening over een tijdvak van 77 dagen, namelijk de periode van 10 juli 2023, de dag na de aangiftetermijn, tot 26 september 2023, de dag waarop de aanslag invorderbaar is. Op grond van artikel 30g lid 2 letter a AWR betreft het rentetijdvak immers de periode vanaf acht maanden na het overlijden tot de dag waarop de belastingaanslag invorderbaar is. De aanslag is zes weken na de dagtekening van de aanslag invorderbaar (art. 9 lid 1 Invorderingswet 1990).

Dit leidt tot een bedrag van € 1.089 aan belastingrente. De vrouw gaat in beroep tegen de belastingrente. Zij betoogt dat er sprake is van bijzondere omstandigheden, namelijk meerdere sterfgevallen binnen de familie en het trage handelen van de notaris, waardoor de aangifte enkele dagen te laat is ingediend. Meer bepaald stelt de vrouw in r.o. 5.4 dat zij de notaris meermaals actief aan de aangifte had herinnerd, zij de aangifte op tijd heeft

ondertekend, maar de notaris zich kennelijk in de termijn heeft vergist. Dat alles zou volgens haar moeten leiden tot een verschoonbare termijnoverschrijding.

De rechtbank acht dit echter allemaal niet relevant. Weliswaar kan het volgens de rechter in bijzondere gevallen zo zijn dat een termijnoverschrijding niet aan een belastingplichtige mag worden tegengeworpen, maar dat geldt niet voor te laat ingediende belastingaangiften. De betreffende wettelijke bepaling, artikel 30g AWR, is dwingend geformuleerd. De wettekst biedt geen ruimte om af te wijken van de gestelde termijn. Of, zoals de rechter het in r.o. 5.8 verwoordt:

‘De omstandigheden die belanghebbende heeft aangevoerd zijn geen omstandigheden die niet zijn meegewogen bij het opstellen van de wet en die er toe leiden dat de belastingrente achterwege moet blijven.’

Uit de wetsgeschiedenis (*Kamerstukken II* 2011/12, 33003, nr. 10, p. 56 en *Kamerstukken II* 2011/12, 30003, nr. 17, p. 17-18) volgt dat de wetgever uitdrukkelijk de bedoeling heeft gehad om voor de renteperiode aan te sluiten bij de termijn van het invorderbaar worden van de aanslag. De rechtbank ziet geen reden om daarvan af te wijken.

Kortom: zowel op basis van de wettekst als op basis van de wetshistorie is er geen ruimte om de regels rondom de belastingrente geheel of gedeeltelijk opzij te zetten in een casus zoals deze, waarbij, hoewel op persoonlijk vlak wellicht om begrijpelijke redenen, de aangiftetermijn met enkele dagen is overschreden.

De familierechtadvocaat die betrokken is bij het opstellen en indienen van de aangifte erfbelasting zij dus – net als de notaris – gewaarschuwd: houdt u, net als in de overige aspecten van uw (familie)praktijk, aan de wettelijke deadlines. Voor redelijkheid en billijkheid of hardheidsclausules is ten aanzien van de aangifteplicht voor de erfbelasting geen plaats, tenzij sprake is van (echte) bijzondere omstandigheden.

Tot de volgende keer!

Prof. mr. dr. J.W.A. Rheinfeld

Vennoot bij FBN Juristen te Amsterdam, bijzonder hoogleraar aan de Rijksuniversiteit Groningen en universitair docent agrarisch recht aan de Radboud Universiteit.